

ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ ЯК ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Олійник Т.Г.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки підприємств
Миколаївського національного аграрного університету
м. Миколаїв, Україна*

Цифровізація охопила всі сфери суспільного життя. Якщо півтора десятиліття років цифровою економікою називали здебільшого умовні моделі, а у більшості країн світу ІТ-сектор не відігравав помітної ролі, то зараз вага галузей, які спираються на використання цифрових технологій, в кожній країні вже сягає декількох відсотків ВВП.

У новій господарській реальності набуває широкого поширення термін «цифрова платформа», який в умовах переходу до цифрової економіки активно вживається у науковій літературі, засобах масової інформації та органами державної влади при плануванні та звітуванні своїй цифровій діяльності.

У першу чергу цифрові платформи, будучи інструментами економіки цифрової, досліджуються в межах економічних наук. Слід виділити наукові праці Січкаренко К.О., монографію Ляшенко В.І. та Вишневецького О.С., Ярмоленко Ю.О. В англійській науковій літературі цифрові платформи потрапили у центр уваги наукової спільноти практично з моменту виникнення. До найбільш відомих дослідників, які аналізували природу цифрових платформ, слід віднести таких учених, як G. Parker., K. Martin та A. Tiwana.

Geoffrey Parker [3] у книзі «Революція платформ» визначає цифрову платформу як «бізнес, заснований на здійсненні створення цінностей шляхом взаємодії між зовнішніми виробниками і споживачами». Він забезпечує відкриту інфраструктуру для учасників взаємодій і встановлює для них інституційні «правила гри», тобто певні «регуляторні режими». Основне завдання платформи – об'єднувати користувачів і полегшувати обмін продуктами або соціальною валютою між ними, сприяючи створенню цінності для всіх учасників.

У різних дослідженнях вказується, що цифрові платформи мають три головні характеристики: вони технологічно опосередковані, забезпечують взаємодію між групами користувачів і дозволяють цим групам користувачів виконувати визначені завдання. Їх визначення

залежить від галузі; зокрема, в економіці важливими відзначаються функції попиту та пропозиції на цих платформах та те, як вони відрізняються від інших типів ринкових установок.

Цифрові технології стали базою для створення нових продуктів, цінностей, властивостей та, відповідно, основою отримання конкурентних переваг на більшості ринків. Вони дали можливість невеликим компаніям та проектним командам створювати нові продукти та швидко виводити їх на ринок нарівні з присутніми там великими компаніями. Це призвело до початку зміщення «центрів інновацій» з великих компаній до малих (стартапів тощо) [1].

Зросла необхідність довіри до цифрових платформ і їх безпеки-надійності систем захисту інформації в мережі. Зросла конкуренція платформ – платформи конкурують між собою і з традиційними моделями: складно створити платформу, аналогічну успішно існуючій на ринку, це залежить від активності учасників, від контенту, використовуваних програмних засобів, від спрощення взаємодії і зручності спілкування; ринок постійно дестабілізується з появою нових конкурентів, які починають пропонувати послуги безкоштовно або принципово дешевше, а також використовувати нові методи і канали задоволення потреб клієнтів [6].

Платформи більш ефективно використовують ресурси, ніж традиційні моделі. Конкуренція змінилася, причому це відноситься не тільки до компаній-платформ. Ще недавно правильною стратегією конкурентної боротьби вважалося бажання бути першим і обійти конкурентів будь-яким способом.

Отже, зростаюча економіка платформ, що формує новий глобальний бізнес-ландшафт і впливає на життя громадян у всьому світі сприяла розвитку нової форми організації підприємницької діяльності, яка стає домінуючою в цифровій економіці, можливості, які відкривають платформи є величезними, вони використовують безпрецедентний рівень глобального підключення до Інтернету, а також великий обсяг умінь та навичок програмного забезпечення, які можна використовувати для розвитку майбутніх платформ [6].

Список використаних джерел:

1. Кохан В.В. Цифрова платформа як інструмент цифрової економіки. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/a9d32bd6-b9ae-466e-8259-3cfad899d394/content>
2. Ляшенко В.І. Вишневський О.С. Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку : монографія. Харків, 2018. 252 с.
3. Паркер Дж. Революція платформ. Как сетевые рынки меняют экономику и как заставить их работать на вас / Дж. Паркер, М. Альстин, С. Чаудари. М. : Манн, Иванов и Фербер, 2017. 304 с.

4. Січкаренко К.О. Цифрові платформи: підходи до класифікації та визначення ролі в економічному розвитку. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 35. С. 28–32.

5. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Центр Разумкова. Київ, 2020. 274 с. URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf

6. Щеглюк С. Морфологія цифрової економіки: особливості розвитку та регулювання цифрових технологічних платформ. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/e20190301.pdf>